

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
INTERNET: <http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/181/99

POSZUKIWANIE PRACY - OPINIE I DOŚWIADCZENIA OSOBISTE POLAKÓW

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, GRUDZIEŃ '99

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

POSZUKIWANIE PRACY - OPINIE I DOŚWIADCZENIA OSOBISTE POLAKÓW

- Większość Polaków uważa, że obecnie łatwiej jest znaleźć pracę w firmie prywatnej niż państwowej (odpowiednio 64% i 7% wskazań), jedna piąta (21%) zaś sądzi, że w obu przypadkach sytuacja wygląda jednakowo.

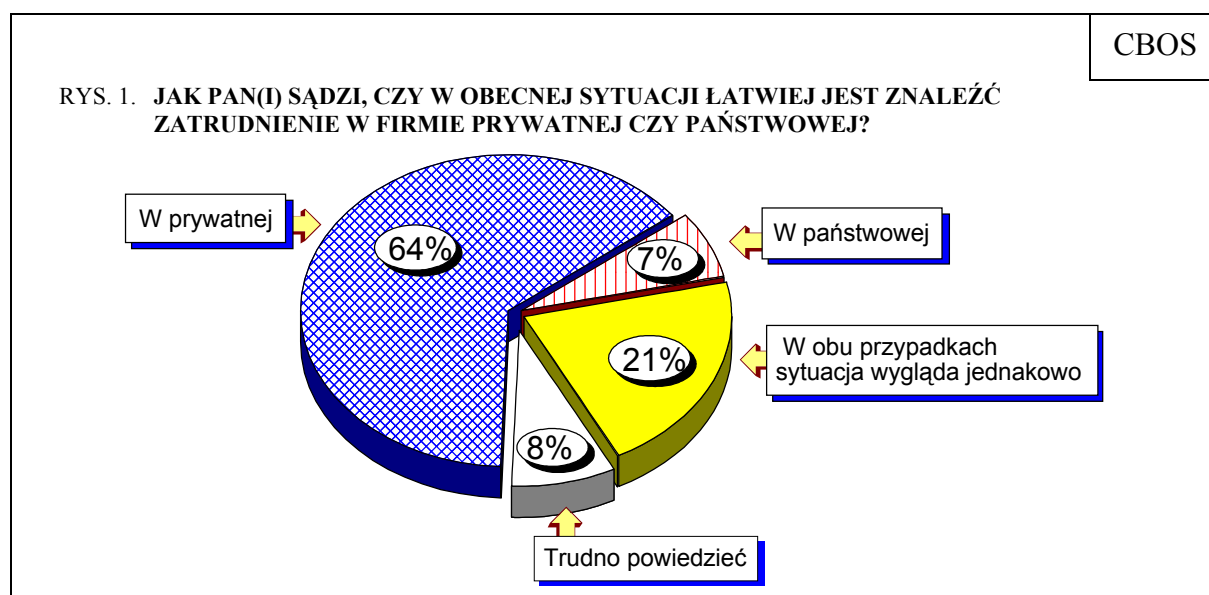
- W opinii badanych o otrzymaniu dobrej pracy w Polsce w największym stopniu decydują znajomości i układy (57%). Wykorzystywanie znajomości jest również najskuteczniejszym sposobem poszukiwania pracy. Spośród pracowników najemnych największa grupa deklaruje, że znalazła swoją obecną posadę dzięki znajomościom i stosunkom rodzinnym (30%).

- W ciągu ostatnich 10 lat wyraźnie wzrosło znaczenie znajomości w znalezieniu pracy. Ponad dwie piąte (41%) pracowników najemnych zatrudnionych nie dłużej niż 5 lat przyznało, że dostało pracę dzięki znajomościom lub stosunkom rodzinnym.

W ciągu ostatnich dziesięciu lat rynek pracy w Polsce uległ zdecydowanym przekształceniom. Zmieniły się też postawy Polaków wobec problemu poszukiwania pracy lub jej zmiany. W październikowym sondażu¹ zapytaliśmy naszych respondentów o opinie na temat najskuteczniejszych obecnie sposobów poszukiwania pracy. Prosiłiśmy ich również o podanie własnych doświadczeń dotyczących poszukiwania i zmiany zatrudnienia.

GDZIE SZUKAĆ PRACY?

Zdecydowana większość (64%) badanych twierdzi, że łatwiej znaleźć pracę w firmie prywatnej niż państwowej. Na zakład państwowy wskazuje tylko 7% respondentów, natomiast 21% uznaje, że w obu przypadkach sytuacja wygląda jednakowo.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (113), 5-11 października ‘99, reprezentatywna próba losowo-adresowa dorosłych Polaków (N=1111).

Odpowiedzi na to pytanie zbieżne są z poglądami wyrażonymi przez Polaków w innych badaniach CBOS. Wynika z nich, że przeważający odsetek ankietowanych uważa, iż do rozwoju polskiej gospodarki w większym stopniu przyczyniają się firmy prywatne niż państwowe (odpowiednio 45% i 17%). Zakłady prywatne są też bardziej elastyczne i lepiej przystosowują się do potrzeb rynku niż państwowe (73% wobec 8%)².

JAK ZNALEŹĆ PRACĘ?

Wszystkich respondentów poprosiliśmy o wskazanie najważniejszych - ich zdaniem - czynników, które mają znaczenie dla znalezienia pracy.

		CBOS
Co, Pana(i) zdaniem, w największym stopniu decyduje o otrzymaniu dobrej pracy w Polsce?*		
Znajomości, układy		57%
Poziom wykształcenia		53%
Znajomość języków obcych		39%
Rodzaj wykształcenia (kierunek studiów, specjalizacja zawodowa)		36%
Młody wiek		32%
Doświadczenie zawodowe		26%
Wytrwałe dążenie do celu, upór		14%
Dobre chęci		11%
Zrządzenie losu (przypadek)		9%
Dobry wygląd zewnętrzny		7%
Płeć		2%
Trudno powiedzieć		2%
* Odsetki nie sumują się do 100, ponieważ ankietowani mogli wskazać trzy możliwości.		

W opinii ponad połowy Polaków o otrzymaniu dobrej pracy decydują przede wszystkim znajomości i układy oraz poziom wykształcenia. Co najmniej jedna trzecia respondentów jest przekonana, że znajomość języków obcych, rodzaj wykształcenia

² Zob. komunikat CBOS "Opinie o przedsiębiorstwach prywatnych i państwowych", październik '99.

(specjalizacji zawodowej) oraz młody wiek przesądza o otrzymaniu dobrej posady. Na doświadczenie zawodowe wskazała jedna czwarta ankietowanych. Zdecydowanie rzadziej wymieniano wytrwałe dążenie do celu, upór (14%) oraz dobry wygląd zewnętrzny (7%). Znikoma liczba Polaków (2%) jest zdania, że decydującą rolę w tym względzie może odgrywać płeć.

Ankietowani postrzegają więc rynek pracy w kategoriach racjonalnych, o czym może świadczyć mała liczba wskazań na przypadek i zrządzenie losu (9%) jako czynnik decydujący o otrzymaniu dobrej pracy.

Jeżeli chodzi o najskuteczniejsze metody poszukiwania pracy, to zdecydowanie najwięcej wskazań uzyskało wykorzystywanie znajomości i stosunków rodzinnych. Ponad trzy czwarte ankietowanych uznało protekcję za najskuteczniejszy sposób na znalezienie pracy.

	CBOS
Jak Pan(i) sądzi, jakie są obecnie najskuteczniejsze sposoby na znalezienie pracy?*	
Wykorzystanie znajomości i stosunków rodzinnych	77%
Korzystanie z ofert rejonowych urzędów zatrudnienia	37%
Telefonowanie do firm lub składanie w nich wizyt w celu zorientowania się w ewentualnych możliwościach zatrudnienia	31%
Odpowiadanie na ogłoszenia w prasie	29%
Czekanie aż trafi się okazja	22%
Korzystanie z usług prywatnych biur i agencji pośrednictwa pracy	20%
Rosyłanie swojego <i>curriculum vitae</i> (życiorysu) do wielu firm licząc, że dostanie się odpowiedź	18%
Zamieszczanie ogłoszeń w prasie	15%
Trudno powiedzieć	7%

* Odsetki nie sumują się do 100, ponieważ ankietowani mogli wskazać trzy możliwości.

Dosyć duża liczba badanych sądzi, że korzystanie z ofert rejonowych urzędów zatrudnienia należy do najskuteczniejszych sposobów poszukiwania pracy (37%). Wyraźnie mniejszy odsetek respondentów wskazuje na korzystanie z usług prywatnych biur i agencji

pośrednictwa pracy (20%). Popularne jest również telefonowanie do firm lub składanie w nich wizyt w celu zorientowania się co do możliwości zatrudnienia (31%).

W przypadku trzech najczęściej wskazywanych sposobów poszukiwania pracy opinie respondentów są zróżnicowane pod względem takich zmiennych społeczno-demograficznych, jak: wiek, wykształcenie oraz aktywność zawodowa.

Tabela 1

Cechy społeczno-demograficzne	Najsukuteczniejsze sposoby poszukiwania pracy		
	Wykorzystywanie znajomości i stosunków rodzinnych	Korzystanie z ofert rejonowych urzędów zatrudnienia	Telefonowanie do firm lub składanie w nich wizyt
	w procentach		
Ogółem	77	37	31
Wiek			
18 - 24 lata	82	37	51
25 - 34	77	33	40
35 - 44	82	34	33
45 - 54	84	38	26
55 - 64	75	45	25
65 lat i więcej	63	38	13
Wykształcenie			
Podstawowe	69	43	20
Zasadnicze zawodowe	74	46	30
Średnie	84	31	41
Wyższe	90	17	42
Bierni zawodowo			
Renciści	66	41	25
Emeryci	70	44	18
Uczniowie i studenci	84	32	50
Bezrobotni	79	51	26
Gospodynie domowe i inni	59	43	36

Poziom wykształcenia wyraźnie różnicuje opinie na temat wykorzystania protekcji oraz osobistych kontaktów z różnymi firmami w celu znalezienia pracy. Im wyższe wykształcenie badanych, tym większy ich odsetek wskazuje te sposoby jako najsukuteczniejsze w poszukiwaniu zatrudnienia.

Warto jednak zauważyć, że telefonowanie do firm lub składanie w nich wizyt w celu zorientowania się co do możliwości zatrudnienia cieszy się największą popularnością wśród respondentów w wieku od 18 do 24 lat (51%) oraz wśród uczniów i studentów (50%).

Najwięcej osób wskazujących na korzystanie z rejonowych urzędów zatrudnienia jest wśród bezrobotnych (51%) oraz badanych z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym (odpowiednio 43% i 46%). Dla porównania warto dodać, że tylko 17% Polaków z wyższym wykształceniem sądzi, iż korzystanie z ofert rejonowych urzędów zatrudnienia należy do najskuteczniejszych sposobów znalezienia pracy.

JAK ZNALEŹĆ PRACĘ - PRAKTYKA ŻYCIOWA

Mając na uwadze opinie Polaków o najskuteczniejszych sposobach poszukiwania pracy warto przyjrzeć się rzeczywistym zachowaniom na rynku pracy. O odpowiedź na pytanie dotyczące sposobu znalezienia obecnie wykonywanej pracy prosiliśmy jedynie te osoby, które są zatrudnione jako pracownicy najemni.

Odpowiedzi osób zatrudnionych jako pracownicy najemni (N = 412)

		CBOS
W jaki sposób dostał(a) Pan(i) swoją obecną pracę?		
Wykorzystał(a)m znajomości, stosunki rodzinne		30%
Otrzymał(a)m propozycję, ofertę pracy nie szukając jej		26%
Telefnował(a)m do różnych firm, składał(a)m w nich wizyty w celu zorientowania się w ewentualnych możliwościach zatrudnienia		10%
Skorzystał(a)m z ofert rejonowego urzędu zatrudnienia		9%
Odpowiedział(a)m na ogłoszenie w prasie		6%
Czekał(a)m, aż trafi się okazja		5%
Skorzystał(a)m z usług prywatnego biura / agencji pośrednictwa pracy		1%
Zamieścił(a)m ogłoszenie w prasie		0%
Rosyłał(a)m swoje <i>curriculum vitae</i> (życiorys) do wielu firm jednocześnie, licząc, że dostanę odpowiedź		0%
W inny sposób		12%

Spośród obecnych pracowników najemnych największa część (30%) znalazła swoją pracę dzięki znajomościom lub stosunkom rodzinnym. Jedna dziesiąta respondentów z tej grupy uzyskała zatrudnienie telefonując do różnych firm lub składając w nich wizyty (10%), a zbliżony odsetek (9%) skorzystał z ofert urzędu zatrudnienia. Co czwarty pracownik najemny (26%) deklaruje, że po prostu otrzymał propozycję pracy nie szukając jej. Odpowiedzi takiej udzielali przede wszystkim ci, którzy w obecnym miejscu zatrudnienia pracują dłużej niż 10 lat, a więc podjęli tę pracę przed wprowadzeniem w naszym kraju gospodarki rynkowej. Widać to wyraźnie, gdy dwa najczęściej wymieniane sposoby, dzięki którym respondenci otrzymali pracę, rozpatrzemy ze względu na deklarowany przez nich staż pracy w obecnym miejscu zatrudnienia.

Odpowiedzi osób zatrudnionych jako pracownicy najemni (N = 412)

Tabela 2

W jaki sposób dostał(a) Pan(i) swoją obecną pracę? Dwa najczęściej wymieniane sposoby:	Deklarowany staż pracy w obecnym miejscu zatrudnienia			Ogółem
	Dłużej niż 10 lat	Od 5 do 10 lat	Nie dłużej niż 5 lat	
	w procentach			
- wykorzystał(a)m znajomości i stosunki rodzinne	17	33	41	30
- otrzymał(a)m ofertę pracy nie szukając jej	38	21	16	26
Ogółem	37	21	41	

Biorąc pod uwagę fakt, że związek między stażem pracy a sposobami jej uzyskania jest dosyć istotny (współczynnik korelacji V Cramera = 0,28), możemy stwierdzić, że w Polsce wyraźnie wzrasta rola znajomości i stosunków rodzinnych w znalezieniu pracy (od 17% wskazań wśród osób pracujących dłużej niż 10 lat do 41% wśród zatrudnionych nie dłużej niż 5 lat). Odwrotnie przedstawia się sytuacja w przypadku, kiedy respondent deklaruje, że otrzymał propozycję pracy nie szukając jej. Odsetek badanych, którzy w ten sposób zostali zatrudnieni, jest tym niższy, im krótszy jest ich staż pracy w obecnym miejscu (od 38% do 16%).

OPINIE O SZUKANIU PRACY A PRAKTYKA ŻYCIOWA

Nasuwa się pytanie, jaki jest stopień adekwatności prezentowanych opinii do rzeczywistych zachowań na rynku pracy? Bezpośrednie porównanie odpowiedzi na pytanie dotyczące skutecznych sposobów poszukiwania pracy z odpowiedziami na temat osobistych doświadczeń jest jednak znacznie utrudnione. Różnice w kafeteriach oraz w ilości możliwych do wyboru przez respondentów odpowiedzi wynikające z samego charakteru zadanych pytań uniemożliwiają dokładne porównanie uzyskanych danych³.

W tej sytuacji musimy zadowolić się jedynie poniższym zestawieniem, które mimo wymienionych zastrzeżeń daje pewne wyobrażenie o stopniu adekwatności prezentowanych przez respondentów opinii do ich rzeczywistych zachowań na rynku pracy.

Tabela 3

Sposoby poszukiwania pracy	Wyobrażenia ogółu Polaków o skutecznych sposobach poszukiwania pracy* (N = 1111)	Sposób, w jaki respondent otrzymał obecnie wykonywaną pracę** (N = 462)
	w procentach	
Wykorzystywanie znajomości i stosunków rodzinnych	77	30
Korzystanie z ofert rejonowego urzędu zatrudnienia	37	8
Telefonowanie do różnych firm, składanie w nich wizyt	31	10
Odpowiedź na ogłoszenia w prasie	29	6
Czekanie na okazję	22	5
Korzystanie z usług prywatnych agencji pośrednictwa pracy	20	1
Rosyłanie swojego <i>curriculum vitae</i> do wielu firm jednocześnie, licząc, że dostanie się odpowiedź	18	0
Zamieszczanie ogłoszeń w prasie	15	0
Otrzymanie oferty pracy bez poszukiwania jej***	-	23
Inny sposób***	-	16

* Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wybrać trzy odpowiedzi.

** Respondent mógł wybrać tylko jedną odpowiedź.

*** Pytania zadano tylko osobom zatrudnionym.

³ Odpowiadając na pytanie: *Jak Pan(i) sądzi, jakie są obecnie najskuteczniejsze sposoby na znalezienie pracy?*, respondenci mogli wskazać trzy możliwości, natomiast odpowiadając na pytanie: *W jaki sposób Pan(i) znalazł(a) swoją obecną pracę?*, mogli wybrać tylko jedną odpowiedź.

Z zestawienia wynika, że zarówno wśród wyobrażeń ogółu Polaków na temat skutecznych metod poszukiwania zatrudnienia, jak i wśród osobistych doświadczeń na rynku pracy najczęściej wskazywane jest wykorzystywanie znajomości i stosunków rodzinnych jako czynnika warunkującego skuteczne poszukiwanie posady.

Charakterystyczne dla lat dziewięćdziesiątych poszukiwanie pracy poprzez ogłoszenia w prasie znalazło swoje odzwierciedlenie w opiniach respondentów (29% wskazań wśród ogółu Polaków). Jednak tylko 6% zatrudnionych przyznało, że znalazło pracę w ten sposób. Podobnie jest z korzystaniem z usług prywatnych agencji pośrednictwa pracy oraz rozsyłaniem swojego życiorysu do wielu firm jednocześnie - w nadziei, że dostanie się odpowiedź. Trudno jednak stwierdzić, czy sytuacja ta wynika z małej skuteczności niektórych opisanych metod czy też po prostu z rzadszego ich stosowania w praktyce.

Mijająca dekada przyniosła wyraźny wzrost znaczenia znajomości i stosunków rodzinnych w znalezieniu pracy. Obok tej nieformalnej drogi poszukiwania pracy pojawiły się inne sposoby, takie jak: korzystanie z ogłoszeń w prasie czy z ofert prywatnych agencji pośrednictwa pracy. Osobiste doświadczenia Polaków wskazują jednak, że w ten sposób znalazł pracę jedynie niewielki odsetek pracowników najemnych. Z innych badań CBOS⁴ wynika, że ankietowani doceniają wprawdzie znaczenie protekcji w osiąganiu życiowych celów, ale nie jest ona warunkiem wystarczającym, jeśli protegowany nie jest wyposażony w inne ważne cechy i umiejętności.

Opracował

Dominik WASILEWSKI

⁴ Por. komunikat CBOS „Równość życiowych szans?”, marzec '99.

A N E K S

Tabela 1. Obecnie wyraźny stał się podział na prywatny oraz państwowy sektor zatrudnienia. Jak Pan(i) sądzi, czy w obecnej sytuacji łatwiej jest znaleźć zatrudnienie w firmie prywatnej czy państwowej? 1 - W prywatnej; 2 - W państwowej; 3 - W obu przypadkach sytuacja wygląda jednakowo (%)

	1	3	5	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	64	7	21	8	1109
Płeć					
Mężczyźni	66	10	19	4	526
Kobiety	62	4	23	11	583
Wiek					
18-24 lat	69	7	18	6	159
25-34	77	4	17	2	196
35-44	66	4	26	4	225
45-54	64	9	24	3	209
55-64	60	6	23	11	131
65 lat i więcej	46	11	19	25	190
Miejsce zamieszkania					
Wieś	69	5	18	7	408
Miasto do 20 tys.	55	16	23	5	122
20 - 100 tys.	62	8	21	10	243
101 - 500 tys.	60	7	26	7	183
501 tys.i więcej mieszk.	64	3	21	11	149
Wykształcenie					
Podstawowe	58	10	18	14	347
Zasadnicze zawodowe	68	4	24	5	294
Średnie	65	6	23	6	361
Wyższe	69	9	19	3	108
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	59	10	27	4	81
Prac.umysł.niż.szczebla	73	2	21	4	101
Pracownicy fiz.- umysł.	71	5	22	2	88
Robotnicy wykwalifikowani	67	7	24	2	115
Robotnicy niewykwalifik.	69	11	21	0	55
Rolnicy	73	5	18	5	56
Pracujący na własny rach.	62	2	36	0	43
Bierni zawodowo					
Renciści	67	7	10	16	127
Emeryci	51	10	20	19	217
Uczniowie i studenci	72	8	12	9	77
Bezrobotni	63	3	29	4	89
Gospodynie domowe i inni	58	8	26	7	59
Pracuje w:					
sferze budżetowej	64	10	23	3	124
sekt. państw., publicznym	61	13	25	1	94
sp. właśc. pryw. i państwa	59	10	28	3	89
sekt. pryw. poza rolnict.	77	1	21	1	186
prywatnym gosp. rolnym	70	4	20	5	76
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	79	4	12	5	170
276 - 399	60	10	25	5	123
400 - 549	58	9	23	10	239
550 - 799	62	8	21	8	169
Powyżej 799 zł	66	6	19	9	175
Ocena własnych war. mater.					
Źle	62	7	20	11	361
Średnie	62	8	24	6	511
Dobre	72	6	16	7	236
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	58	5	28	10	79
Raz w tygodniu	65	6	20	9	592
1-2 razy w miesiącu	65	9	19	7	144
Kilka razy w roku	63	6	26	5	188
W ogóle nie uczestniczy	62	11	16	11	107
Poglądy polityczne					
Lewica	63	11	22	5	287
Centrum	66	6	24	4	336
Prawica	65	7	18	10	262
Trudno powiedzieć	61	3	20	16	220

Tabela 2. Co, Pana(i) zdaniem, w największym stopniu decyduje o otrzymaniu dobrej pracy w Polsce?
 1 - Poziom wykształcenia; 2 - Rodzaj wykształcenia (kierunek studiów, specjalizacja zawodowa);
 3 - Znajomości, układy; 4 - Dobre chęci; 5 - Doświadczenie zawodowe; 6 - Dobry wygląd zewnętrzny;
 7 - Młody wiek; 8 - Zrządzenie losu (przypadek); 9 - Wytrwałe dążenie do celu, upór; 10 - Znajomość
 języków obcych; 11 - Pięć; 12 - Trudno powiedzieć

(%)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Liczba osób
Ogółem	53	36	57	11	26	7	32	9	14	39	2	2	1111
Płeć													
Mężczyźni	53	37	58	11	28	5	30	9	15	40	2	1	527
Kobiety	54	34	56	11	24	8	34	8	14	38	1	3	584
Wiek													
18-24 lat	58	40	61	13	28	8	18	11	18	42	1	0	159
25-34	51	35	55	13	29	4	34	9	17	44	1	0	196
35-44	55	37	64	8	24	8	32	8	12	42	2	0	225
45-54	52	36	63	7	25	9	38	13	15	36	2	0	209
55-64	51	34	54	19	29	6	30	6	10	41	3	2	132
65 lat i więcej	52	31	44	11	22	5	36	6	14	29	2	12	190
Miejsce zamieszkania													
Wieś	56	31	53	12	26	5	33	6	13	42	2	3	410
Miasto do 20 tys.	51	37	64	10	26	11	34	11	12	32	2	3	122
20 - 100 tys.	47	44	60	12	26	7	30	9	16	35	3	2	243
101 - 500 tys.	60	36	56	12	28	10	30	11	11	35	1	1	188
501 tys.i więcej mieszk.	51	34	59	7	23	3	33	12	21	46	1	2	149
Wykształcenie													
Podstawowe	54	31	49	15	22	6	37	7	11	32	1	6	347
Zasadnicze zawodowe	55	31	58	16	33	6	33	9	11	37	2	0	295
Średnie	52	42	63	6	25	8	29	10	17	43	2	0	361
Wyższe	55	41	60	4	24	5	21	11	24	48	2	1	108
Grupa społ.-zaw. pracujący													
Kadra kier., inteligencja	58	40	62	0	23	8	23	13	24	42	0	1	81
Prac.umysł.niż.szczebła	51	43	71	10	23	6	16	9	18	46	4	0	101
Pracownicy fiz.-umysł.	49	37	55	9	28	7	44	7	21	40	1	0	88
Robotnicy wykwalifikowani	46	39	61	10	31	5	40	10	12	37	3	0	115
Robotnicy niewykwalifik.	54	38	58	15	35	9	39	3	1	39	0	0	55
Rolnicy	58	30	61	11	25	5	27	2	9	42	3	0	56
Pracujący na własny rach.	57	28	75	15	31	9	28	12	22	20	0	0	43
Bierni zawodowo													
Renciści	48	27	48	15	21	7	35	10	13	39	2	8	128
Emeryci	53	36	51	13	26	5	32	6	11	34	2	6	218
Uczniowie i studenci	65	39	59	11	21	6	15	9	24	46	3	0	77
Bezrobotni	58	29	58	9	27	11	37	16	8	39	0	0	89
Gospodynie domowe i inni	59	35	40	16	25	5	42	9	11	41	3	1	59
Pracuje w:													
sferze budżetowej	63	31	58	9	27	9	29	5	20	45	2	0	124
sekt. państw., publicznym	49	42	69	6	26	2	34	12	13	34	5	0	94
sp. właśc. pryw. i państwa	47	55	61	5	30	7	24	9	22	37	0	0	89
sekt. pryw. poza rolnict.	49	33	65	13	28	8	31	12	15	39	1	0	186
prywatnym gosp. rolnym	58	29	58	16	26	4	29	2	9	43	2	2	76
Dochody na jedną osobę													
Do 275 zł	58	25	55	13	24	7	41	7	9	48	2	1	170
276 - 399	46	50	53	13	27	5	38	11	12	36	1	2	123
400 - 549	55	29	61	10	28	10	35	9	12	34	2	3	240
550 - 799	47	40	59	9	29	7	29	12	15	37	4	2	170
Powyżej 799 zł	58	42	54	7	24	5	30	8	21	41	2	0	175
Ocena własnych war. mater.													
Złe	51	31	62	9	22	7	35	11	8	36	3	5	362
Średnie	53	37	56	12	28	7	33	9	14	40	1	1	513
Dobre	59	38	51	13	28	6	25	6	24	41	2	1	236
Udział w prakt. religijnych													
Kilka razy w tygodniu	57	37	45	9	30	2	25	4	20	56	3	1	79
Raz w tygodniu	50	36	56	12	28	6	34	8	15	38	2	3	592
1-2 razy w miesiącu	58	36	61	13	24	6	36	9	7	37	2	1	145
Kilka razy w roku	59	33	55	8	21	9	33	12	11	43	1	2	188
W ogóle nie uczestniczy	54	37	66	14	24	10	20	10	23	28	1	4	107
Poglądy polityczne													
Lewica	57	36	67	8	18	9	39	9	11	36	3	0	287
Centrum	52	37	56	14	30	6	28	8	16	45	1	0	336
Prawica	56	35	51	10	31	6	29	9	18	41	3	1	263
Trudno powiedzieć	49	33	53	12	25	4	32	11	12	31	0	8	221

Tabela 3. Jak Pan(i) sądzi, jakie są obecnie najskuteczniejsze sposoby na znalezienie pracy?
 1 - Odpowiadanie na ogłoszenia w prasie; 2 - Zamieszczanie ogłoszeń w prasie; 3 - Wykorzystanie znajomości i stosunków rodzinnych; 4 - Telefonowanie do firm lub składanie w nich wizyt w celu zorientowania się w ewentualnych możliwościach zatrudnienia; 5 - Korzystanie z ofert rejonowych urzędów zatrudnienia; 6 - Korzystanie z usług prywatnych biur i agencji pośrednictwa pracy; 7 - Rozsyłanie swojego curriculum vitae (życiorysu) do wielu firm licząc, że dostanie się odpowiedź; 8 - Czekanie aż trafi się okazja; 9 - Trudno powiedzieć

	(%)									Liczba osób
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Ogółem	29	15	77	31	37	20	18	22	7	1111
Płeć										
Mężczyźni	31	13	79	32	35	19	19	23	6	527
Kobiety	28	16	76	31	39	21	16	21	9	584
Wiek										
18-24 lat	43	13	82	51	37	19	27	10	0	159
25-34	42	14	77	40	33	24	25	21	2	196
35-44	28	18	82	33	34	23	14	27	5	225
45-54	26	14	84	26	38	20	16	29	4	209
55-64	17	21	75	25	45	19	16	19	9	132
65 lat i więcej	19	10	63	13	38	17	11	21	26	190
Miejsce zamieszkania										
Wieś	29	16	71	25	40	19	11	26	11	410
Miasto do 20 tys.	26	15	82	32	44	18	19	14	7	122
20 - 100 tys.	24	15	83	38	47	19	21	22	5	243
101 - 500 tys.	32	16	76	30	29	27	15	22	8	188
501 tys.i więcej mieszk.	37	9	84	39	16	21	33	18	3	149
Wykształcenie										
Podstawowe	24	13	69	20	43	16	13	27	16	347
Zasadnicze zawodowe	33	16	74	30	46	18	13	24	6	295
Średnie	32	16	84	41	31	24	21	18	2	361
Wyższe	27	13	90	42	17	28	37	12	1	108
Grupa społ.-zaw. pracujący										
Kadra kier., inteligencja	34	14	87	41	21	27	32	14	1	81
Prac.umysł.niż.szczebła	34	14	92	48	24	23	23	13	1	101
Pracownicy fiz.- umysł.	43	10	88	47	21	23	27	19	3	88
Robotnicy wykwalifikowani	32	12	84	34	42	19	17	25	4	115
Robotnicy niewykwalifik.	24	21	76	20	58	19	10	36	2	55
Rolnicy	35	10	64	17	37	23	6	45	8	56
Pracujący na własny rach.	34	33	84	26	22	22	28	15	2	43
Bierni zawodowo										
Renciści	17	17	66	25	41	17	11	22	19	128
Emeryci	20	14	70	18	44	19	13	19	17	218
Uczniowie i studenci	49	8	84	50	32	17	27	11	0	77
Bezrobotni	23	19	79	26	51	20	16	26	1	89
Gospodynie domowe i inni	30	19	59	36	43	22	10	36	10	59
Pracuje w:										
sferze budżetowej	27	20	85	36	35	28	21	17	3	124
sekt. państw., publicznym	21	12	88	50	25	23	16	20	5	94
sp. właśc. pryw. i państwa	32	12	93	28	42	23	24	22	1	89
sekt. pryw. poza rolnict.	42	16	79	40	25	19	26	22	2	186
prywatnym gosp. rolnym	37	10	67	19	38	20	10	40	10	76
Dochody na jedną osobę										
Do 275 zł	24	19	77	27	54	14	9	31	5	170
276 - 399	29	17	70	35	51	17	18	23	5	123
400 - 549	29	15	80	32	37	21	20	26	6	240
550 - 799	25	11	80	33	33	26	18	19	8	170
Powyżej 799 zł	35	17	80	36	24	27	22	19	6	175
Ocena własnych war. mater.										
Złe	26	14	77	26	40	15	14	26	10	362
Średnie	30	15	77	29	41	21	17	23	6	513
Dobre	33	15	79	44	25	27	26	14	6	236
Udział w prakt. religijnych										
Kilka razy w tygodniu	33	5	73	31	41	13	20	21	11	79
Raz w tygodniu	28	18	77	30	40	21	14	22	8	592
1-2 razy w miesiącu	27	13	76	34	42	19	19	22	5	145
Kilka razy w roku	38	10	80	32	26	22	23	20	5	188
W ogóle nie uczestniczy	24	14	77	34	30	22	21	27	7	107
Poglądy polityczne										
Lewica	30	13	83	33	33	20	20	26	4	287
Centrum	34	15	79	33	42	21	18	20	4	336
Prawica	29	16	80	34	36	24	23	20	5	263
Trudno powiedzieć	20	15	65	24	38	16	9	23	19	221

Tabela 4. W jaki sposób dostał(a) Pan(i) swoją obecną pracę? 1 - Odpowiedział(a)m na ogłoszenie w prasie; 2 - Zamięścił(a)m ogłoszenie w prasie; 3 - Wykorzystał(a)m znajomości, stosunki rodzinne; 4 - Telefonował(a)m do różnych firm, składał(a)m w nich wizyty w celu zorientowania się w ewentualnych możliwościach zatrudnienia; 5 - Skorzystał(a)m z ofert rejonowego urzędu zatrudnienia; 6 - Skorzystał(a)m z usług prywatnego biura/agencji pośrednictwa pracy; 7 - Rozsyłał(a)m swoje curriculum vitae (życiorys) do wielu firm jednocześnie licząc, że dostanę odpowiedź; 8 - Czekał(a)m, aż trafi się okazja; 9 - Otrzymał(a)m propozycję, ofertę pracy nie szukając jej; 10 - W inny sposób (%)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Liczba osób
Ogółem	6	0	30	10	9	1	0	5	26	12	412
Płeć											
Mężczyźni	6	0	30	11	7	1	1	5	27	12	218
Kobiety	7	0	31	10	11	1	0	5	24	12	194
Wiek											
18-24 lat	2	0	41	11	14	3	0	2	16	10	53
25-34	12	1	29	12	9	1	0	4	23	10	116
35-44	6	0	34	10	10	1	0	5	23	11	127
45-54	4	0	24	8	5	0	0	5	35	18	100
55-64	0	0	12	5	0	0	10	32	37	5	15
65 lat i więcej	0	0	0	0	0	0	0	0	100	0	1
Miejsce zamieszkania											
Wieś	3	1	26	12	11	0	0	9	29	10	108
Miasto do 20 tys.	9	0	28	9	11	3	0	0	34	6	51
20 - 100 tys.	7	0	32	12	6	1	0	5	22	16	107
101 - 500 tys.	5	0	32	11	13	0	2	4	21	12	84
501 tys.i więcej mieszk.	12	0	33	4	4	2	0	6	24	13	62
Wykształcenie											
Podstawowe	9	0	24	12	12	0	0	10	27	7	35
Zasadnicze zawodowe	4	1	31	11	9	1	0	4	24	17	136
Średnie	6	0	34	9	10	1	0	7	21	12	162
Wyższe	11	0	25	11	5	1	2	2	36	6	79
Grupa społ.-zaw. pracujący											
Kadra kier., inteligencja	11	0	16	9	5	0	0	2	41	15	76
Prac.umysł.niż.szczebła	8	0	27	14	12	1	2	6	22	9	94
Pracownicy fiz.- umysł.	6	0	45	5	14	1	0	3	19	6	84
Robotnicy wykwalifikowani	4	1	30	12	4	2	0	9	23	17	105
Robotnicy niewykwalifik.	3	0	34	10	12	0	0	6	25	11	53
Bierni zawodowo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pracuje w:											
sferze budżetowej	3	0	18	13	9	0	0	7	36	14	109
sekt. państw.,publicznym	5	0	20	13	14	0	2	5	28	14	86
sp. właśc. prywat. i państwa	5	1	35	3	8	2	0	5	25	16	80
sekt. prywat. poza rolnict.	12	0	42	12	6	2	0	2	17	7	127
prywatnym gosp. rolnym	0	0	77	0	0	0	0	23	0	0	5
Dochody na jedną osobę											
Do 275 zł	2	0	48	11	10	0	0	10	10	8	51
276 - 399	7	0	32	14	16	0	0	6	15	14	45
400 - 549	5	1	29	16	6	0	0	4	30	10	94
550 - 799	8	0	27	13	4	0	2	4	29	13	63
Powyżej 799 zł	15	0	24	6	5	2	0	9	23	16	85
Ocena własnych war. mater.											
Złe	4	0	33	17	14	2	0	4	17	8	104
Średnie	8	0	30	6	9	0	1	7	27	12	187
Dobre	6	0	28	11	5	1	0	4	30	15	120
Udział w prakt. religijnych											
Kilka razy w tygodniu	7	4	28	12	2	0	0	0	39	8	23
Raz w tygodniu	3	0	29	13	9	1	0	8	25	12	204
1-2 razy w miesiącu	8	0	26	7	19	2	0	3	22	12	57
Kilka razy w roku	7	0	32	8	7	1	0	2	25	17	91
W ogóle nie uczestniczy	19	0	42	5	1	0	4	5	23	2	38
Poglądy polityczne											
Lewica	6	1	40	5	4	2	1	4	23	14	115
Centrum	9	0	30	12	11	1	0	6	23	8	131
Prawica	7	0	22	13	5	0	0	5	32	16	112
Trudno powiedzieć	2	0	28	11	21	0	0	6	22	10	54